
[2010-36-RE](#)

CAUSA 2010-36-RE

Número de registre 527-2010. Recurs d'empara

AUTE DEL 10 DE GENER DEL 2011

BOPA núm. 4, del 19 de gener del 2011

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 23 de novembre del 2010, per la representació processal de les Sres. Ester Aires Dupre i Adelaida Saez Castejon i dels Srs. Julian Garcia Argente, Antonio Javier Almeida Carmona i José Caracuel Rodriguez, mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra l'aute del 26 d'octubre del 2010, dictat per la Secció d'Instrucció de la Batllia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en relació amb els drets a la defensa i a l'assistència tècnica d'un lletrat, així com al dret a un procés degut i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari infringits els drets fonamentals esmentats "i s'adoptin les mesures per tal de fer cessar la vulneració, en la mesura del possible, i s'adoptin també les mesures per a reposar, també en la mesura del possible, els referits drets fonamentals dels recurrents, tot el que s'obtindria, si es declara, mitjançant la corresponent sentència, **la segregació de totes les diligències, tant policials, com les declaracions davant la Batllia prestades pels meus principals, especialment aquelles mencionades en el present recurs d'empara i de l'incident de nul·litat**, declarant el dictamen pericial nul atenent que es fonamenta en les declaracions indicades";

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 16 de desembre del 2010;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Carles Viver Pi-Sunyer;

Antecedents

Primer

En el marc de les actuacions TC-030-3/10 (accident del Túnel dels Dos Valires), en representació de la Sra. Ester Aires Dupre es va presentar un primer incident de nul·litat d'actuacions, en representació de la Sra. Adelaida Saez Castejon i dels Srs. Julian Garcia Argente i Antonio Javier Almeida Carmona, un segon incident de nul·litat d'actuacions i, en representació del Sr. José Caracuel Rodriguez, un tercer incident de nul·litat d'actuacions en què es demanava la nul·litat de la providència del 3 d'agost del 2010 mitjançant la qual se'ls convocava al procés en qualitat d'inculpats, la nul·litat de totes les declaracions practicades davant el Servei de Policia i la Batllia, per no haver gaudit d'assistència lletrada i, finalment, la nul·litat de la pericial realitzada pels experts nomenats per la Batllia per tal com aquests s'havien basat en les declaracions esmentades per elaborar les seves conclusions pericials.

Segon

La Secció d'Instrucció de la Batllia va decidir acumular els tres incidents de nul·litat d'actuacions i, el 26 d'octubre del 2010, va declarar, en primer lloc, que els recursos eren parcialment inadmissibles per raons processals, ja que havien estat interposats fora del termini legalment previst i que contra tots els actes objecte de recurs es podien interposar els recursos ordinàriament previstos. En segon lloc, quant al fons, va considerar que no s'havia produït cap vulneració dels drets fonamentals de les Sres. Ester Aires Dupre i Adelaida Saez Castejon i dels Srs. Julian Garcia Argente, Antonio Javier Almeida Carmona i José Caracuel Rodriguez.

Tercer

El 23 de novembre del 2010, la representació processal de les Sres. Ester Aires Dupre i Adelaida Saez Castejon i dels Srs. Julian Garcia Argente, Antonio Javier Almeida Carmona i José Caracuel Rodriguez va presentar un recurs d'empara en què manifesta que en la instrucció del sumari s'ha produït la vulneració del dret a la jurisdicció en relació amb els drets a la defensa, a l'assistència tècnica d'un advocat i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

En primer lloc, manifesta que prèviament a la providència del 3 d'agost del 2010 en què se'ls convoca en qualitat d'imputats i de responsables civils, els recurrents van efectuar diverses declaracions davant el Servei de Policia i davant la Batllia sense l'assistència lletrada i sense tenir coneixement de les actuacions adoptades en la instrucció.

Pel que fa a la prescripció del termini de presentació dels incidents de nul·litat d'actuacions, considera que és totalment improcedent davant el manteniment i la continuïtat dels efectes causats per la vulneració de l'omissió de l'assistència lletrada en les declaracions efectuades.

Pel que fa a les declaracions davant del Servei de Policia, manifesta que la Batllia va nomenar un perit per tal que, en coordinació amb el Servei esmentat, recerqués i concretés els responsables i les responsabilitats corresponents. Per tant, els interrogatoris efectuats amb aquest objectiu es van realitzar amb un interès incriminatori evident, així doncs l'aplicació dels articles 30 i 70 del Codi de procediment penal era ineludible i a partir d'aquell moment calia aturar la declaració i establir la lectura dels drets de l'imputat. Per tal de demostrar aquesta intenció s'aporta còpia de la declaració efectuada per un dels recurrents en la qual es va fer la lectura dels seus drets, és a dir que se'l considerava ja imputat.

Pel que fa a les declaracions efectuades davant la Batllia, aquesta part manifesta que són declaracions que impliquen i culpabilitzen els seus representats i, com s'ha dit anteriorment, calia suspendre els interrogatoris i procedir a la conversió del testimoni en imputat. En no fer-se d'aquesta manera s'ha buidat de contingut el Codi de procediment penal i les garanties i drets fonamentals reconeguts en l'ordenament jurídic.

Segons el parer d'aquesta part, la instrucció és defectuosa, ja que ha incorregut en un flagrant motiu de nul·litat i el Tribunal Constitucional té l'oportunitat d'esmenar aquests defectes a temps.

Després de conèixer el dictamen pericial, es constata, una vegada més, que els interrogatoris esmentats van ser determinants per efectuar clares imputacions de responsabilitat dels recurrents. S'il·lustra aquest punt amb la citació literal de diversos passatges del dictamen esmentat.

També es destaca que la intervenció directa dels perits en els interrogatoris és contrària a les disposicions relatives al període d'instrucció, establertes en el Codi de procediment penal, així com als drets fonamentals dels recurrents en el marc del procediment penal.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari infringits els drets fonamentals esmentats "i s'adoptin les mesures per tal de fer cessar la vulneració, en la mesura del possible, i s'adoptin també les mesures per a reposar, també en la mesura del possible, els referits drets fonamentals dels recurrents, tot el que s'obtindrà, si es declara, mitjançant la corresponent sentència, **la segregació de totes les diligències, tant policials, com les declaracions davant la Batllia prestades pels meus principals, especialment aquelles mencionades en el present recurs d'empara i de l'incident de nul·litat**, declarant el dictamen pericial nul atenent que es fonamenta en les declaracions indicades."

Quart

El 16 de desembre del 2010, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què s'oposava a l'admissió a tràmit d'aquest recurs d'empara per considerar que les qüestions plantejades no tenien relleu constitucional i perquè no es produïa la vulneració de cap dels drets recollits a l'article 10 de la Constitució.

Quant a la inadmissibilitat de l'incident de nul·litat d'actuacions per extemporaneïtat, el Ministeri Fiscal reprèn les consideracions del Tribunal Constitucional en la causa 2010-30-RE quan indica que no cal "analitzar les vulneracions que s'imputen a la inadmissió de l'incident de nul·litat esmentat, ja que l'aute recorregut, després de fer aquesta declaració d'inadmissió, entra a enjudiciar el fons de la qüestió plantejada i dona resposta a totes les pretensions i al·legacions formulades pels recurrents."

Pel que fa a les al·legacions sobre el fons, el Ministeri Fiscal destaca que la matèria d'estudi dels perits és, d'una banda, les constatacions objectives sobre el lloc i, d'altra banda, les declaracions de les persones presents en l'obra que poden aportar precisions i detallar com es va produir l'accident i com s'havia confeccionat la construcció.

El Ministeri Fiscal cita novament la jurisprudència 2010-30-RE del Tribunal Constitucional i destaca que en aquesta causa no hi ha hagut un retard abusiu en la conversió dels testimonis en imputats i que la decisió d'inculpar a una persona correspon en exclusiva als tribunals ordinaris i només adquireix relleu constitucional quan aquesta decisió és immotivada, és fruit d'un error material patent

o és irraonable des de la perspectiva lògica o jurídica, cosa que no succeeix en aquesta causa.

Així doncs, el Ministeri Fiscal sol·licita la desestimació del recurs d'empara 2010-36-RE.

Fonaments jurídics

Primer

Com s'ha exposat amb deteniment en els antecedents, els recurrents en empara al·leguen que l'aute del 26 d'octubre del 2010, dictat per la Batllia, ha vulnerat el seu dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en relació amb els drets a la defensa, a l'assistència tècnica d'un lletrat, així com a un procés degut. Aquestes vulneracions derivarien, en primer lloc, del fet d'haver inadmetès per extemporanis els tres incidents de nul·litat d'actuacions acumulats que van promoure contra diverses resolucions i actuacions processals. En segon lloc, les declaracions davant el Servei de Policia i davant la Batllia haurien vulnerat el dret a l'assistència lletrada –i a la resta de drets invocats- en la mesura en què en les declaracions que van realitzar en qualitat de testimonis no van gaudir d'assistència tècnica lletrada malgrat el caràcter incriminatori i inculpatori dels interrogatoris als quals van ser sotmesos i al fet que aquestes declaracions van servir precisament per inculpar-los. Al·leguen que la Batllia havia d'haver aplicat amb anterioritat l'article 30 del Codi de procediment penal que estableix que “Si de la declaració en resulten indicis de participació delictiva del testimoni en el delictes investigat o en un altre, s'ha d'aturar immediatament la declaració i procedir de la forma prevista a l'article 24 i següents del present Codi.”

Segon

L'al·legació relativa a la inadmissió de l'incident de nul·litat d'actuacions s'ha d'inadmetre d'entrada, ja que no té cap transcendència constitucional des de la perspectiva dels drets al·legats, atès que l'aute recorregut, després de declarar la inadmissió, entra a enjudiciar el fons de la qüestió plantejada i dóna resposta a totes les pretensions i al·legacions formulades pels recurrents.

Tercer

Pel que fa a les al·legacions de fons, malgrat que fan referència al dret a l'assistència lletrada, els recurrents afirmen que no estan reivindicant aquest dret pels testimonis, sinó que allò que denuncien

és que malgrat declarar sense les garanties dels inculpats i processats van haver de suportar uns interrogatoris que tenien un contingut incriminadori. En definitiva, denuncien que se'ls hi ha aplicat amb retard l'article 30 del Codi de procediment penal abans esmentat.

Doncs bé, davant d'aquesta al·legació, cal declarar que un retard abusiu en la conversió d'un testimoni en inculpat –retard abusiu que, en aquest cas sí, es podria posar de manifest entre d'altres en el contingut dels interrogatoris-, podria en hipòtesi vulnerar els drets a un procés degut i a la defensa.

Tanmateix, també s'ha d'advertir que la decisió sobre l'existència d'indicis suficients per inculpar a una persona correspon en exclusiva als tribunals ordinaris i només adquireix relleu constitucional legitimador de la intervenció d'aquest Tribunal Constitucional a través del recurs d'empara, quan la decisió dels tribunals ordinaris és immotivada, és fruit d'un error material patent o és irraonable des de la perspectiva lògica o jurídica.

Així, cap d'aquestes targes es poden fer a l'aute recorregut, ja que la seva motivació és més que suficient; no s'al·lega per part dels recurrents, ni és fàcilment detectable, cap error material i, finalment, tampoc es pot considerar lògicament o jurídicament irraonable la decisió d'inculpar els testimonis en el moment en què es va fer a partir de la conclusió a la qual arriba l'aute, que els interrogatoris no encobrien una inculpació de fet.

A més a més, en aquest cas, cal tenir molt en compte que els recurrents poden defensar els seus drets i interessos en altres fases del procediment i els tribunals encarregats d'enjudiciar el cas tenen plena llibertat per valorar les declaracions efectuades pels testimonis convertits més endavant en inculpats.

Per tot el que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

Primer

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2010-36-RE, interposat per la representació processal de les Sres. Ester Aires Dupre i Adelaida Saez Castejon i dels Srs. Julian Garcia Argente, Antonio Javier Almeida Carmona i José Caracuel Rodriguez contra l'aute del 26 d'octubre del 2010, dictat per la Secció d'Instrucció de la Batllia.

Segon

Notificar aquest aute a la representació processal dels recurrents, al president de la Batllia i al Ministeri Fiscal.

Tercer

Publicar aquest aute, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 10 de gener del 2011.

Pierre Subra de Bieusses Juan A. Ortega Díaz-Ambrona

President

Vicepresident

Didier Maus

Carles Viver Pi-Sunyer

Magistrat

Magistrat